

REFERAT

8. september 2020

Center for Kulturarv
Fortidsminder

Thomas Roland
tro@slks.dk
+45 33 74 52 73

Jour. nr. 21/00172

AAG Arkæologisk Arbejdsgruppe 2021 - Møde I 4. februar 2021 (Skypemøde)

Mødedeltagere:

Mads Thagaard Runge (MTR), Lutz Klassen (LK), Kristoffer Buch Pedersen (KBP), Morten Søvsø (MS), Torben Birk Sarauw (TBS), Rune Iversen (RI), Lene B. Frandsen (LBF) og Lasse Sørensen (LS). Dorte Veien Christiansen (DVC) og Thomas Roland (TRO)

Peter Hambro Mikkelsen og Peter Jensen Maring fra Moesgaard og Anders Ternedal Nielbæk og Christian Casper Hofma fra Ukit (Udvikling og IT/SLKS) samt Susanne B. Petersen (SBP) deltog ved pkt. 4a

DAGSORDEN

1. Velkomst og godkendelse af referat fra sidste møde v/MTR

Godkendt.

2. Orientering fra styrelsen v/DVC

- Orientering om Nyborg-afgørelsen, hvor klagenævnet har underkendt SLKS's afgørelse. SLKS har sendt en redegørelse til ministeren om, hvorledes projektet kan gennemføres med f.eks. lovændring eller en anlægslov. Redegørelsen ligger tilgængelig på Kulturministeriets hjemmeside
- Møde ml. SJM/HBV og SLKS vedr. institutionssamarbejdet. Der vil blive afholdt både interne og fælles opfølgingsmøder.
- Ole Winther (Museumsenheden) fået nyt job som kontorchef i departementet med ansvar for museumslovens områder, herunder arkæologien, diger og beskyttede fortidsminder. Endnu ingen afløser ansat.
- Skabelon for de kommende nationale strategier ved at være på plads. Der vil snarest blive taget kontakt til mulige forfattere af strategien "Ældre stenalder" (Marianne går pr. 1. marts på 2½ md. orlov, og disse dele skal derfor helst været håndteret inden).
- *Fortidsmindedagen* planlagt til sidste søndag i april – dog usikkert, hvilke aktiviteter, der kan planlægges. SLKS kommer snart med udmelding vedr. overvejelser om dette.

- Foreningen af Fagarkæologer har i år påtaget sig at være koordinator for *European Archaeology Days 2021* i juni.

3. Orientering fra museerne og universitet v/AAG

- DVC: *Hvorledes arbejder museerne pt. i coronatiden?* - De fleste museer arbejder videre i felten (hvor ikke vinteren driller), men mange museers (øvrige) medarbejdere er hjemsendt. Også museerne synes at kunne mærke en generel stigning i anlægsarbejderne og dermed antallet af undersøgelser.

4a. Naturvidenskabelig database (med eksterne deltagere) v/MS

Peter Hambro Mikkelsen og Peter Jensen Maring fra Moesgaard og Anders Ternerdal Nielbæk og Christian Casper Hofma fra Ukit/SLKS samt Susanne B. Petersen (SBP) deltog under dette punkt.

MS introducerede kort problemstillingen vedr. (manglende) fælles databaser til håndtering af de mange forskellige undersøgelsesresultater, museer og institutioner producerer.

Generelt

PHM: Moesgaard meget indstillet på en fælles løsning, og går selv i tanker om et pilotprojekt. Gjorde opmærksom på, at der er mange hensyn og mange aktører.

MR: Hvem tænkes at skulle indtaste data – PJM tænker kompatible systemer. MS forventer, at data i princippet kun skal indtastes én gang, således at data indtastet af museum, laboratorium m.v. videreføres hele vejen igennem systemerne.

MR: Er der overvejelser vedr. kontekstoplysninger, der er essentielle for at forstå resultaterne af de nat.vid. undersøgelser? – PJM muligt i hvert fald at koble sådanne oplysninger i MUD og DIME (F&F lidt mere kringlet i dette henseende).

TS: Hvad med finansiering? Kan udviklingen af F&F være genererende for en fælles udvikling?

ATN: Kunne måske integreres som separat ”samling” i SARA – PJM:

alternativet er en separat platform. KBP: Hvis det bliver en del af SARA, kan der være problemer mht. til evt. efterfølgende udskillelse – ATN:

sandsynligvis ikke et problem, hvis data indgår som en separat samling.

LBF: SARA er ikke museets primære arbejdsredskab for arkæologerne (der bruger MUD o.a.) – MS og MR enig.

CCH: Nok problematisk på nuværende tidspunkt at udføre yderligere integrationer til F&F og et nyt F&F er ikke lige på trapperne. CCH anbefaler derfor også SARA eller separat platform.

RI: Databasen ville også have stor interesse for universiteterne, og det ville derfor være godt ikke at indlejre det i systemer, der ikke er tilgængelig for andre end de arkæologiske museer.

Pilotprojekt?

MR og LK støtter tanken om et evt. pilotprojekt (der også kortlægger rettigheder til resultater af bygherrebetalte undersøgelser m.v.) – evt. i første omgang med C₁₄-analyser som udgangspunkt.

TS: Husk også data fra udenlandske laboratorier.

MR: Hvor langt er Moesgaard med tanker vedr. et evt. pilotprojekt? - PHM: mange tanker, men 2020 har sat en stopper for meget, og der er slet ikke udført prisberegninger m.v. Et ”støttetilkendegivelse” fra AAG og SLKS kunne være nyttig for ansøgninger m.v.

PHM: Kan man tænke sig som i Holland at indføre en evt.

akkrediteringsordning for nat.vid. institutioner, og at der i denne forbindelse stilles registreringskrav?

DVC: Kan SNH's knogledatabase (og tilsvarende) inkorporeres? - PHM: nok vanskeligt i nuværende form ... men ønskværdigt.

SBP: Vigtigt, at der ikke udvikles systemer, der ikke kan tale sammen, og at man i videst mulige omfang udnytter de muligheder, der eksisterer og at systemerne i hvert fald er kompatible – PJM: dette har været hovedtanken bag idéen for pilotprojektet.

4b. Naturvidenskabelig database (intern diskussion)

Enighed om, at der det ville være en god idé at gennemføre/(støtte) et afgrænset pilotprojekt. LK understreger dog, at det er vigtigt at pilotprojektet ikke kun fokuserer på det tekniske men også afledte spørgsmål (ophavsret etc.).

MS ville gerne repræsentere AAG i forhold til et pilotprojekt. LS understregede, at også SLKS (Ukit) bør være repræsenteret i en pilotprojektgruppe og måske også NM.

5. Fastlægning af Årshjul v/MR (se også bilag)

- MR foreslog, at opfølgning af kvalitetsvurderinger bliver årets hovedtema – konsensus!

- TS gør opmærksom på, at man må sørge for at vinkle diskussionerne, så det ikke bliver en gentagelse af sidste års diskussioner. Det aftaltes, at MR, DVC og TRO i god tid forud for hvert møde talte sammen for at sikre forberedte og skarpere diskussioner – øvrige AAG-medlemmer måtte meget gerne komme med input i denne anledning.

Årshjulet tilrettet og vedtaget (jf. ndf. og bilag).

6. Orientering om SLKS's konkrete opfølgningsplaner (kvalitetsvurderingen) v/SBP og TRO

SBP præsenterede de konkrete måleredskaber/-punkter og de foreløbige planer for opfølgning af de specifikke krav.

Særligt blev diskuteret, hvordan kvaliteten af museernes håndtering af kravene kunne sikres, hvorledes det kunne dokumenteres, at museets

medarbejder har kendskab til relevant lovgivning, og hvorledes udgravningers resultater kan defineres som værende offentligt tilgængelige (er f.eks. link til F&F tilstrækkeligt?).

7. Diskussion af forbrug og opgaver for ”Ansvarlig udgravningsleder” v/TRO

På baggrund af budgetter med tilsyneladende store midler afsat til posten ”Ansvarlig udgravningsleder” diskuteredes postens anvendelse. Enighed om, at posten alene skulle dække museets administrative opgaver forbundet med den konkrete opgave (udførte den ansvarlige udgravningsleder feltopgaver eller opgaver knyttet til efterregistrering (f.eks. indførsel i F&F), skal dette anføres under ”Felttimer” hhv. ”Dokumentation og tilgængeliggørelse”).

SLKS vil revidere hjemmesidetekst og udsende nyhedsbrev.

8. Anden Verdenskrigsanlæg v/MS

MS spurgte til den generelle forståelse af håndtering af udgravning/undersøgelse af Anden Verdenskrigsanlæg.

TRO svarede, at alle jordfundne anlæg i princippet er underlagt museumslovens kap. 8 (hvis der er tale om fund, der kan betragtes som væsentlige fortidsminder/bidragere med ny viden). Udgravning/undersøgelse må derfor i princippet kun foretages inden for museumslovens (/de arkæologiske museers) rammer i lighed med ethvert andet arkæologisk materiale.

DVC: Ikke alle anlæg fremkommer ved jordarbejde og hér må skelnes (jf. museumslovens ordlyd). I ”2040” vil Anden Verdenskrigsanlægs (som lovgivningen er nu) blive automatisk beskyttet som fredede fortidsminder.

SLKS vil revidere hjemmesidetekst og udsende nyhedsbrev.

9. Evt.

- Orientering om, at SLKS og NM er ved at udarbejde retningslinjer for håndtering af i særdeleshed skattefund, og hvornår de overgår til at skulle defineres som danefæ – herunder museernes muligheder for selv at konservere genstandene for f.eks. hurtigt at kunne udstille fundene.

Næste møde 8. marts (NB: mandag!!):

Dyrkningspuljen

Punkter til møde 6. maj:

Håndtering af (genstands-)fund fra sø og hav v/Kasper Skaarup Sparvath

Kommende møder i 2021:

- 6. maj
- 2. september
- 2. december

AAG - Årshjul 2021	4. febr.	8. marts	6. maj	2. sept.	2. dec.
- Fastlægning af årshjul (fokusområder for årets temadrøftelser) <u>Temadrøftelse 1 af 4:</u> - Forskning, del 1: Naturvidenskabsdatabase (vidensdeling/udnyttelse af data er del af kvalitetskrav vedr. forskning) - Orientering om SLKS's konkrete opfølgingsplaner					
- Dyrkningspuljen (materiale fremsendes til AAG senest 20/2)					
- Planlægning af Årsmøde(?) <u>Temadrøftelse 2 af 4:</u> - Forskning, del 2: BFI-systemet, Pure mv. - Kvalitetskrav til marin arkæologi					
- Evaluering af dyrkningspuljen <u>Temadrøftelse 3 af 4:</u> - Administration: Museums-samarbejder; de arkæologiske strategiers implementering					
- Årsafslutning <u>Temadrøftelse 4 af 4:</u> - Formidling: Formidling/Kulturarven som værdi					